

Právo na prístup verejnosti k informáciám v prípravnom konaní

Mgr. DOMINIKA PISARČÍKOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta,
Katedra ústavného práva a správneho práva

DOI: <https://doi.org/10.24132/ZCU.NADEJE.2022.497-506>

Kľúčové slová:

právo, informácie, Trestný poriadok, prípravné konanie, prezumpcia nevinny

Úvod

Právo na informácie má v dnešnej spoločnosti nepochybne veľmi významné postavenie. Vďaka nemu má široká verejnosť právo na prístup k informáciám v rámci rôznych oblastí verejnej správy. „Právo na informácie je nástrojom presadzovania princípu transparentnosti, ktorý je v právnom a demokratickom štáte jedným zo všeobecných princípov ovládajúcich činnosť orgánov verejnej moci, vrátane orgánov verejnej správy.“¹ Štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ale aj iné osoby, ktoré majú zákonom zverenú právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, sú povinné verejnosti sprístupňovať informácie ohľadom ich činnosti.² Legitimita štátnej moci pochádza od občanov, preto majú mať občania, ako nositelia štátnej moci právo na prístup k informáciám.³ Význam tohto inštitútu spočíva práve v tom, že aj spoločnosť má právo byť informovaná ohľadom vecí verejných.

---

¹ DOBROVODKÝ, R. – KOŠIČIAROVÁ, S. *Právo na informácie*. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, s. 9.

² WILFLING, P. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár, problémy z praxe, rozhodnutia súdov*. Pezinok: VIA IURIS – Centrum pre práva občana, 2012, s. 27–29.

³ TEKELI, J. *Orgány obce: druhá časť: § 10–19*. In: *Zákon o obecnom zriadení. Komentár*. 2. vydanie. – Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2021. s. 546–547.

Zabezpečuje sa tým väčšia transparentnosť verejnej správy a jej činností. Ide o akúsi kontrolu z vonkajšieho prostredia, teda, aby verejná správa nebola vykonávaná za zavretými dverami.⁴ Zároveň je právo na prístup k informáciám prejavom princípu dobrej verejnej správy, nakoľko občania majú možnosť posúdiť, či je výkon verejnej správy *lege artis*.⁵

Právo na informácie je zakotvené priamo v ústavnom zákone č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj ako „Ústava SR“), v čl. 26 ods. 1.⁶ Totožné znenie a úprava je obsiahnutá aj v čl. 17 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej aj ako „Listina základných práv a slobôd“).

Informovanosť verejnosti je pevným a dôležitým základom v demokratickej spoločnosti. „*Demokracia bez verejnej informovanosti neexistuje a existovať nemôže.*“⁷ Demokracia a informovanosť sú neoddeliteľnou súčasťou a sú to zároveň hodnoty, ktoré je potrebné chrániť.

Všeobecné vymedzenie práva na informácie

Základným právnym predpisom upravujúcim právo na informácie je zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) (ďalej aj ako „zákon o slobode informácií“). Medzi povinné osoby, poskytujúce informácie, patria štátne orgány, obce, VÚC, právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy. Povinnými osobami sú aj právnické osoby zriadené zákonom, štátnym orgánom, VÚC, obcou a právnické osoby zriadené uvedenými orgánmi. Nie je vylúčené, aby osobitný zákon stanovil povinnosť poskytovať informácie aj inej fyzickej osobe alebo právnickej osobe.⁸ Povinnosti štátneho orgánu poskytnúť informácie koreluje právo oprávnených osôb požadovať

⁴ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.3.2015, sp. zn. 8Sži/17/2013.

⁵ TEKELI, J. Správa informácií: 2. kapitola In: *Správne právo hmotné: osobitná časť.* – Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2017. ISBN 9788081525612. s. 49–57.

⁶ „*Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.*“

⁷ Michail Sergejevič Gorbačov.

⁸ Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

informácie.⁹ Oprávnené osoby, ktoré majú mať prístup k informáciám, sú vymedzené označením každý. Zakotvuje tak čl. 26 ods. 2 Ústavy SR a rešpektujú právnu úpravu Ústavy SR aj zákon o slobode informácií v § 3 ods. 1. Právo na informácie je poskytované v tej najväčšej možnej miere, keďže prístup k informáciám má mať každý. Takáto úprava zahŕňa fyzické osoby, právnické osoby, vrátane cudzincov podľa čl. 52 ods. 2, ktorí požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené jej ústavou, ak nie sú výslovne priznané iba štátnym občanom Slovenskej republiky.¹⁰

Pre zachovanie čo najväčšej miery informovanosti verejnosti zákon o slobode informácií výslovne upravuje, že informácie sa poskytujú bez preukázania právneho záujmu alebo iného dôvodu, na ktorý má slúžiť informácia. Žiadateľ nie je povinný preukazovať oprávnenosť alebo opodstatnenosť žiadosti o poskytnutie informácií. Právo na prístup k informáciám je nepodmienené inými skutočnosťami a požiadavkami.¹¹

Význam práva na informácie je vnímaný na viacerých úrovniach. Ako inštitút priamej demokracie znamená kontrolu verejnej moci a účasť na správe vecí verejných širokou verejnosťou.¹² Pre verejnú moc je spätnou väzbou, kvalitatívnym faktorom, ale aj takzvanou poistkou proti zneužitiu verejnej moci. Prístup k informáciám má pozitívny vplyv na dôveru občanov v demokratické inštitúcie.¹³

Obmedzenie práva na informácie

Právo na informácie nie je absolútne právo, a preto nemôže byť vykonávané neobmedzene vo všetkých oblastiach verejnej správy. Existujú zákonné limity, ktoré nastavujú obmedzenia práva na slobodný prístup k informáciám. Nie je možné požadovať akékoľvek informácie od akéhokoľvek orgánu verejnej správy.¹⁴

⁹ VOZÁR, J. – VALKO, E. – LAPŠANSKÝ, L. *Tlačový zákon. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 31.

¹⁰ DOBROVODKÝ, R. – KOŠIČIAROVÁ, S. *Právo na informácie*. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, s. 15.

¹¹ WILFLING, P. – BABIAKOVÁ, K. *PRÁVO NA INFORMÁCIE. Výklad k zákonu o slobodnom prístupe k informáciám, problémy z praxe, rozhodnutia súdov*. Bratislava: Občan a demokracia, 2006, s. 13.

¹² ALMAN, T. – VOLOCHOVÁ, J. *Transparentná samospráva – Právo verejnosti na informácie ako forma priamej demokracie*. In Scientific Papers of the University of Pardubice [online]. 2020, vol. XXVIII, no. 1/2020 [cit. 2022-13- 11]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/341600230_TRANSPARENTNA_SAMOSPRAVA_-_PRAVO_VEREJNOSTI_NA_INFORMACIE_AKO_FORMA_PRIAMEJ_DEMOKRACIETRANSPARENT_LOCAL_SELF-GOVERNMENT_-_RIGHT_OF_PUBLIC_TO_INFORMATION_AS_A_FORM_OF_DIRECT_DEMOCRACY#pf6.

¹³ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.3.2015, sp. zn. 8Sž/17/2013.

¹⁴ VOZÁR, J. – VALKO, E. – LAPŠANSKÝ, L. *Tlačový zákon. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 33.

K obmedzeniu práva na informácie musí existovať závažný a ospravedlniteľný dôvod predvídaný právnym poriadkom.¹⁵ Bezvýznamné popieranie tohto práva by spôsobovalo rozpor s ústavným právom na informácie. Právo na informácie je garantované Ústavou SR, ako jedno z politických práv každého občana SR. Ústava SR výslovne zakazuje cenzúru a zakotvuje povinnosť orgánom verejnej moci poskytovať informácie o svojej činnosti.¹⁶

Právo na informácie môže byť obmedzené len z legitímnych dôvodov. Rešpektuje sa tým požiadavka, že obmedzenie, prípadne úplné vylúčenie práva na informácie je prípustné len za účelom ochrany hodnôt, ktoré majú rovnakú alebo vyššiu dôležitosť ako právo na informácie. Akceptovaná musí byť aj požiadavka subsidiarity, teda k obmedzeniu práva na informácie dochádza až vtedy, ak do úvahy neprichádza iný prostriedok zabezpečujúci ochranu daných hodnôt.¹⁷ „Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“¹⁸ V demokratickom štáte, ku ktorému sa hlási aj Slovenská republika, považujeme ako legitímny dôvod obmedzenia práva na informácie verejný a súkromný záujem, ktoré spĺňajú požiadavku legitimacy. Demonštratívne môže ísť o národnú bezpečnosť, ochranu verejného poriadku, ochranu tajomstva alebo predchádzanie trestnej činnosti.¹⁹

Podmienky pre obmedzenie práva na informácie sú stanovené reštriktívne. Súčasne musia spĺňať tri náležitosti za účelom rešpektovania Ústavy SR. Prvou je formálna podmienka, ktorá stanovuje zákonnú formu obmedzenia práva na poskytnutie informácií. Ďalšími dvoma podmienkami sú materiálne požiadavky na existenciu nevyhnutnosti obmedzenia za súčasnej nutnosti ochrany taxatívne stanoveného záujmu.²⁰ Niekoľko situácií, za ktorých je možné obmedziť právo na prístup k informáciám, je upravených priamo v zákone o slobode informácií. Demonštratívne ide o prípady, ktoré súvisia s obchodným tajomstvom, utajovanými skutočnosťami, ochranou osobnosti. V § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií je stanovené, ktoré informácie z trestného konania

¹⁵ DOBROVODKÝ, R. – KOŠIČIAROVÁ, S. *Právo na informácie*. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, s. 10-11

¹⁶ Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava SR.

¹⁷ DOBROVODKÝ, R. – KOŠIČIAROVÁ, S. *Právo na informácie*. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, s. 11.

¹⁸ Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava SR.

¹⁹ DOBROVODKÝ, R. – KOŠIČIAROVÁ, S. *Právo na informácie*. Spolok Slovákov v Poľsku, 2015, s. 11.

²⁰ VOZÁR, J. – VALKO, E. – LAPŠANSKÝ, L. *Tlačový zákon. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 33.

je možné neposkytnúť verejnosti. Uvedené ustanovenie znie: „*Povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy.*“²¹

Uvedené zákonné ustanovenie možno analyzovať s poukazom na rozhodovaciu činnosť súdu. Prvé obmedzenie prístupu k informáciám sa týka rozhodovacej činnosti súdu. V prvom rade treba vymedziť význam pojmu rozhodovacia činnosť súdu. Definíciu rozhodovacej činnosti súdu nenájdeme legálne vymedzenú v žiadnom právnom predpise a ide o pomerne neurčitý právny pojem.²² Pojem rozhodovacia činnosť súdov bol interpretovaný v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sži 1/2011 zo dňa 15. decembra 2011. „*V užšom slova zmysle sa rozhodovacou činnosťou súdov alebo orgánov činných v trestnom konaní rozumie konanie a rozhodovanie súdu a orgánu činného v trestnom konaní v konkrétnej právnej veci, t. j. od začatia konania (na základe návrhu alebo bez návrhu), cez jednotlivé procesné úkony, procesné čiastkové rozhodnutia, až po rozhodnutie vo veci samej. Pôjde najmä o procesné pravidlá vedenia konania (procesné úkony alebo procesné rozhodnutia, vydané v priebehu súdneho konania, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej) a rozhodnutia vo veci samej v konkrétnej právnej veci.*“²³ Rozhodovacou činnosťou súdu je aj samotný postup súdu v konaní, ako aj úkony súdu, ktorými má byť zistený skutkový stav a jeho právne posúdenie. Pod rozhodovaciu činnosť súdu môžeme zaradiť aj úkony, ktoré vykonal účastníci a smerujú voči súdu alebo inému účastníkovi konania. Pochopiteľne, aj samotné rozhodovanie súdov spadá pod rozhodovaciu činnosť súdov.²⁴

Logickým výkladom je možné tvrdiť, že informácie o rozhodovacej činnosti súdu sú informácie, ktoré sa nachádzajú v súdnom spise.²⁵ Podľa zákona o slo-

---

²¹ Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²² WILFLING, P. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár, problémy z praxe, rozhodnutia súdov.* Pezinok: VIA IURIS – Centrum pre práva občana, 2012, s. 127.

²³ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 15. decembra 2011, sp. zn. 5 Sži 1/2011.

²⁴ KORBEL, F. a kol. *Právo na informácie. Komentár.* Praha: Linde Praha a.s., 2004, s. 87.

²⁵ WILFLING, P. *Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár, problémy z praxe, rozhodnutia súdov.* Pezinok: VIA IURIS – Centrum pre práva občana, 2012, s. 127.

bode informácií sú vylúčené z poskytovania informácií aj informácie zo súdneho spisu. Dané tvrdenie je možné podložiť argumentáciou Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 SŽi /19/2013 zo dňa 25.11.2014. V tomto rozsudku sa musel Najvyšší súd vysporiadať s otázkou, či sa zákon o slobode informácií vzťahuje aj na prístup k operatívne mu spisu Úradu boja proti korupcii, v ktorom sú obsiahnuté aj záznamy operatívno-pátracej činnosti. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku konštatoval, že zo zákona o slobode informácií nevyplýva povinnosť zverejňovať aj obsah spisov, keďže nespádajú pod pojem informácia. Pod pojmom informácia rozumieme základ komunikácie, na základe ktorej sa získavajú nové informácie a údaje.²⁶ Pod tento pojem nespadá poskytovanie rôznych dokumentov o právnych úkonoch, či o rokovaníach, ktoré sú súhrnom množstva údajov. Zo zákona o slobode informácií nevyplýva ani povinnosť poskytovať materiály používajúce rôznu právnu ochranu. Práve naopak, tieto informácie používajú zvláštnu právnu ochranu. Rovnako majú zvláštnu právnu ochranu aj informácie z citlivých oblastí, ktorou je nepochybne aj prebiehajúce trestné konanie, rozhodovacia činnosť súdu, plnenie úloh spravodajských služieb atď. Najvyšší súd SR konštatoval, že právo na prístup k informáciám nie je absolútne. Extenzívny výklad zákona o slobode informácií neobstojí, keďže má svoje medze. Ak by sme právo na informácie vykladali príliš široko, došlo by k situáciám, kedy by akákoľvek tretia osoba mala právo na prístup k dokumentom z neverejných rokovaní, či neverejných porád senátu súdu a pod. Ani pri odvolávaní sa na zásadu verejnosti, by nedošlo k úspechu a priznaniu práva na prístup k operatívne mu spisu. Výnimky zo zásady verejnosti sú jasne vymedzené zákonom. Ak by bol zákonodarca toho názoru, že spisy orgánov verejnej moci majú byť verejné, *ex lege* by to v zákone zakotvil.²⁷

Na ďalšie podloženie tvrdenia, že informácie zo súdnych spisov sú vyňaté z práva na prístup k informáciám, uvádzame súdnu argumentáciu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 SŽi 8/2009 zo dňa 18. februára 2010. V konaní žiadal žalobca o prístup k informáciám podľa zákona o slobode informácií. Problémom bolo, že jeho žiadosť smerovala k sprístupneniu informácií obsiahnutých v súdnom spise. Informácie nachádzajúce sa v súdnom spise sa bezpochyby týkajú rozhodovacej činnosti súdu. S poukazom na § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode

---

²⁶ Pozri aj: <https://slovník.juls.savba.sk/?w=inform%C3%A1cia&s=exact&c=s14b&cs=&d=kssj4&d=psp&d=ogs&d=sss&d=orter&d=scs&d=sss&d=peciar&d=ssn&d=hsj&d=bermolak&d=noundb&d=orient&d=locutio&d=obce&d=priezviska&d=un&d=pskfr&d=pskcs&d=psken#>.

²⁷ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. 3 SŽi /19/2013.

informácií by poskytnutím takýchto informácií došlo k porušeniu uvedených ustanovení.²⁸

Právo na informácie v intenciách prípravného konania

Zákon o slobode informácií, pokiaľ poukazujeme na trestné konanie, treba vykladať v intenciách zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj ako „Trestný poriadok“). Trestný poriadok totižto obsahuje vlastnú právnu úpravu poskytovania informácií o trestnom konaní v § 6 Trestného poriadku. Úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je úpravou *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnej úprave v § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií.²⁹ Aj Trestný poriadok stanovuje orgánom činným v trestnom konaní a súdu povinnosť informovať verejnosť o trestnom konaní. Túto povinnosť majú splniť pomocou oznamovacích prostriedkov. Pod pojem oznamovacie prostriedky môžeme subsumovať tlač, agentúrne spravodajstvo, rozhlas, televíziu a spravodajský film.³⁰

Informačná povinnosť podľa Trestného poriadku je upravená takým spôsobom, aby nedochádzalo k narušeniu priebehu vyšetrovania. Obdobne, nemá dochádzať ani k mareniu vyšetrovania. Môžeme vysloviť, že nerušený priebeh vyšetrovania má prednosť pred širokým poskytovaním informácií verejnosti.³¹

Právo na informácie počas prípravného konania je špecifické vzhľadom na účel trestného konania. Právo požadovať informácie je konfrontované zákonnými obmedzeniami. Účelom je predchádzať neprimeranému intervenovaniu do činnosti orgánov činných v trestnom konaní. Zmyslom je ochrana nestrannosti a nezávislosti trestného konania.³² Uvedené potvrdil aj Najvyšší súd SR v roz-

---

²⁸ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. februára 2010, sp. zn. 3 SžI 8/2009.

²⁹ ČENTĚŠ, J. – KURILOVSKÁ, L. – ŠIMOVIČEK, I. – BURDA, E. a kol. *Trestný poriadok I. § 1–195*. Bratislava: C. H. Beck, 2021, s. 59–61.

³⁰ ČENTĚŠ, J. a kol. *Komentár k Trestnému poriadku č. 301/2005 Z. z. Aktualizácia č. 41* [online]. [cit. 2022-13-11]. Dostupné z: https://www.gjarpo.sk/~gajdos/treti_rocnik/nos/trestny_poriadok_s_komentarom.pdf, s. II/1.1–24.

³¹ Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.

³² PAGÁČ, M. *Právo na informácie z trestného konania – analýza postupu správnych orgánov v pôsobnosti ministerstva vnútra Slovenskej republiky v kontexte aktuálnych rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky* [online]. 2015. [cit. 2022-16-11]. Dostupné z: http://www.ucps.sk/clanok-0-2872/PRAVO_NA_INFORMACIE_Z_TRESTNEHO_KONANIA_%E2%80%93_ANALYZA_POSTUPU_SPRAVNYCH_ORGANOV_V_POSOBNOSTI_MINISTERSTVA_VNUTRA_SLOVENSKEJ_REPUBLIKY_KONTEXTE_AKTUALNYCH_ROZHODNUTI_NAJVYSIEHO_SUDU_SLOVENSKEJ_REPUBLIKY.html.

sudku zo dňa 21. novembra 2012, sp. zn. 2 Sži/8/2012. Najvyšší súd v rozsudku uviedol, že cieľom zákonného obmedzenia podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií je ochrana pred neprimeraným zasahovaním do rozhodovacej činnosti súdu a orgánov činných v trestnom konaní. Sleduje sa tým ochrana verejného záujmu na nestrannom a nezávislom súdnictve. Takéto obmedzenie práva na informácie je považované za legitímne.³³ Spojením argumentácie Najvyššieho súdu SR s § 6 Trestného poriadku sa vie povinná osoba vysporiadať so žiadosťami o poskytnutie informácií. Konkrétne so žiadosťami dotýkajúcimi sa predmetu trestného konania. Výsledkom je zachovanie verejného záujmu na riadnom priebehu trestného konania bez vonkajšieho ovplyvňovania a verejnej diskusii o trestnom konaní.³⁴

Orgán činný v trestnom konaní sa musí vysporiadať aj s tým, či žiadateľovi o informáciu sprístupní kópiu konkrétneho rozhodnutia, alebo mu žiadosť vybaví len informáciou o rozhodnutí. „Z logického a systematického výkladu ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o slobodnom prístupe k informáciám vyplýva, že pojmom „informácie o rozhodnutí“ sa rozumejú informácie o rozhodnutí vo veci samej.“³⁵ Pre orgán poskytujúci informáciu je jednoduchšie vybaviť žiadosť o poskytnutie informácií len sprístupnením informácie o rozhodnutí daného orgánu. Takéto vybavenie žiadostí má oporu v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR a neobmedzí sa tým ani právo na informácie. Pri poskytnutí kópie rozhodnutia musí povinný orgán vynaložiť náležitú pozornosť ochrane informácií a osobných údajov, ktoré sú súčasťou rozhodnutia. Výhodnejšie je uplatniť reštriktívny výklad pojmu informácia a poskytnúť len informáciu o rozhodnutí orgánu.³⁶

Orgány činné v trestnom konaní majú poskytovať verejnosti informácie o tých zásadnejších rozhodnutiach v rámci prípravného konania. Túto skutočnosť vo

---

³³ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. novembra 2012, sp. zn. 2 Sži/8/2012.

³⁴ PAGÁČ, M. *Právo na informácie z trestného konania – analýza postupu správnych orgánov v pôsobnosti ministerstva vnútra Slovenskej republiky v kontexte aktuálnych rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky* [online]. 2015. [cit. 2022-16-11]. Dostupné z: http://www.ucps.sk/clanok-0-2872/PRAVO_NA_INFORMACIE_Z_TRESTNEHO_KONANIA_%E2%80%93_ANALYZA_POSTUPU_SPRAVNYCH_ORGANOV_V_POSOBNOSTI_MINISTERSTVA_VNUTRA_SLOVENSKEJ_REPUBLIKY_V_KONTEXTE_AKTUALNYCH_ROZHODNUTI_NAJVYSSIEHO_SUDU_SLOVENSKEJ_REPUBLIKY.html.

³⁵ Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.01.2014, sp. zn. 5Sži/1/2013.

³⁶ PAGÁČ, M. *Právo na informácie z trestného konania – analýza postupu správnych orgánov v pôsobnosti ministerstva vnútra Slovenskej republiky v kontexte aktuálnych rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky* [online]. 2015. [cit. 2022-16-11]. Dostupné z: http://www.ucps.sk/clanok-0-2872/PRAVO_NA_INFORMACIE_Z_TRESTNEHO_KONANIA_%E2%80%93_ANALYZA_POSTUPU_SPRAVNYCH_ORGANOV_V_POSOBNOSTI_MINISTERSTVA_VNUTRA_SLOVENSKEJ_REPUBLIKY_V_KONTEXTE_AKTUALNYCH_ROZHODNUTI_NAJVYSSIEHO_SUDU_SLOVENSKEJ_REPUBLIKY.html.

veľkej obľube využívajú práve médiá, keďže ich úlohou je informovať verejnosť o dianí v spoločnosti.³⁷ Orgány činné v trestnom konaní, poskytujúce informácie, by mali dôsledne rešpektovať zásadu prezumpcie nevinny. Zásada prezumpcie nevinny je veľmi významnou zásadou trestného konania a jej zakotvenie nájdeme v Ústave SR aj v Trestnom poriadku. Chráni osoby, proti ktorým je vedené trestné stíhanie, pred unáhlenými, niekedy nesprávnymi obvineniami. Predčasné odsúdenie v očiach verejnosti je častokrát následne len ťažko reparaovateľné. Aj Ústavný súd SR sa vyjadril k tejto problematike: „*Prezumpciu nevinny porušujú výroky orgánov činných v trestnom konaní o obvinenom zverejnené v masmédiách, ktoré vyjadrujú názor, že tento je vinný, pričom jeho vinu ešte nevyslovil právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súd. Prezumpciu nevinny neporušujú také výroky, ktoré len vyjadrujú stav podozrenia zo spáchania trestného činu.*“³⁸

Záver

Celá predsúdna časť trestného konania má byť neverejná. Sleduje sa tým ochrana a naplnenie účelu trestného konania. Predovšetkým ide o to, aby nebol zmarený priebeh vyšetrovania.³⁹ Rovnako sa tým poskytuje ochrana zásade prezumpcie nevinny. Ak by sa na verejnosť dostala každá jedna informácia z procesu vyšetrovania, nielenže by mohlo dôjsť k zmareniu celého vyšetrovania, ale zrejme by nebola rešpektovaná ani zásada prezumpcie nevinny. Osoba, voči ktorej by bolo vedené trestné stíhanie, by bola verejnosťou odsúdená už dávno predtým ako by vôbec došlo k hlavnému pojednávaniu v rámci súdnej časti trestného konania.

Z uvedených dôvodov je na mieste, aby orgány činné v trestnom konaní poskytovali informácie spôsobom a v rozsahu, ktorý nenarúša zásadu prezumpcie nevinny. Obdobne by mali postupovať aj médiá, ktoré majú neodmysliteľný vplyv na celé vnímanie spoločnosti. Aj na nich by sa mali vzťahovať určité povinnosti

---

³⁷ ERDOSOVÁ, A. *Neverejnosť prípravného konania z pohľadu zásady prezumpcie nevinny*. In Justičná revue [online]. 2021, vol. 73, no. 3 [cit. 2022-13- 11]. Dostupné z: <https://www.legalis.sk/sk/casopis/justicna-revue/neverejnost-pripravneho-konania-z-pohladu-zasady-prezumpcie-nevinny.m-2380.html> 73.

³⁸ Nález ÚSSR zo dňa 24. januára 2002, sp. zn. III. ÚS 83/01.

³⁹ VANC, M. *Zverejňovanie informácií z prebiehajúceho vyšetrovania*. In PRÁVNE NOVINY [online]. 03.11.2021 [cit. 2022-13-11]. Dostupné z: <https://www.pravnenoviny.sk/zverejnovanie-informacii-z-prebiehajuceho-vysetrovania>.

pri poskytovaní informácii prostredníctvom masmediálnych prostriedkov. Veľa článkov je písaná bulvárnyim spôsobom a na základe takýchto článkov dochádza k verejnemu odsúdeniu osoby, voči ktorej je vedené trestné stíhanie, ešte pred samotnou právoplatnosťou rozsudku. Môže dôjsť k popretiu zásady prezumpcie nevinu.

Možným riešením by bolo, aby médiá poskytovali informácie ohľadom trestného konania vhodnejším spôsobom. Namiesto poburujúceho spôsobu písania by mohli uplatniť skôr edukáciu verejnosti zameranú na určité inštitúty z trestného konania, ktorým verejnosť bez odborného vzdelania nemá možnosť porozumieť. Vhodným príkladom je rozhodovanie o väzbe, kedy široká verejnosť často mylne nadobudne pocit, že rozhodnutie o nezatíi obvineného do väzby znamená rozhodnutie o jeho nevine.

Sme toho názoru, že verejnosť má veľmi málo odborných poznatkov o trestnom konaní a priebehu vyšetrovania. Nevhodný spôsob informovania prostredníctvom médií o prebiehajúcom trestnom konaní môže byť jednou z príčin nedôvery verejnosti v správu polície a justíciu.

***

Abstract

The right of public access to information in the context of pre-trial proceedings

The author deals with the issue of the right to information in general and specifically in relation to pre-trial proceedings in the pre-trial part of criminal proceedings. The paper contains a definition of the legal regulation of the right to information. Attention is also paid to the possibility of limitation or complete non-provision of the right to information. The argumentation in the paper is supported by court decisions. In relation to public information regarding the preparatory proceedings, the legal regulation contained in the Criminal Procedure Code is also analysed.